

دانشکده علوم
گروه ریاضی

پایان نامه

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد
رشته ریاضی محض
گرایش جبر

عنوان:

وجود زیر گروه های جابه جا گر بزرگ در عامل ها و
زیر گروه هایی از گروه های غیر پوچتوان

اساتید راهنما:
دکتر اشرف دانشخواه
دکتر زهره مستقیم

پژوهشگر:
آذر شاه نظری

مهر ۱۳۸۸

همه‌ی امتیازهای این پایان نامه به دانشگاه بوعلی سینا تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب این پایان نامه در مجلات، کنفرانس ها و یا سخنرانی ها، باید نام دانشگاه بوعلی سینا (یا استاد راهنمای پایان نامه) و نام دانشجو با ذکر مأخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ثبت شود. در غیر این صورت طبق مقررات برخورد خواهد شد.

تقديم به

پدر عزيزم و

مادر مهربانم

قدر دانی

به نام آن که یادش مایه آرامش است.

حمد و سپاس خداوندی را سزااست که هیچ صفتی از صفاتش بر صفت دیگر او پیشی نگرفته است، پس پیش از آن که آخر باشد، اول است و پیش از آن که پنهان باشد هویدا است. الهی سپاس تو را بر هر چه می ستانی و می بخشی، زیرا گرفتن و بخشیدن همه از روی حکمت و مصلحت است.

الهی اگر ندانیم چه خواهیم و از درخواست خود سرگردان بمانیم، ما را به آن چه صلاحمان است، راهنمایی فرما و دلمان را به آن چه خیر و نیکویی در آن است متوجه گردان.

اینک که با لطف و عنایت پروردگار، توفیق تهیه و تدوین این مجموعه را یافته‌ام، بر خود لازم می دانم از تمامی بزرگوارانی که در تمام دوران تحصیل از راهنمایی‌ها و کمک‌هایشان بهره‌جسته‌ام، سپاس‌گزاری کنم.

از زحمات بی دریغ استاد راهنمای بزرگوارم سرکار خانم دکتر اشرف دانش‌خواه، استاد علم و اخلاقم که با سعه صدر و حسن توجه، مراجعت‌های مداوم مرا تحمل نموده و با نکته‌سنجی و دانش عمیق موجب ارتقاء کیفی پایان‌نامه گردیدند، بسیار سپاس‌گزارم و همواره خود را وامدار دانش و معرفت ایشان می‌دانم.

و هم‌چنین از سرکار خانم دکتر زهره مستقیم، استاد راهنمای گرامیم به جهت تلاش‌های بی وقفه و بی شائبه ایشان در تدوین و پیشبرد این پایان‌نامه تقدیر و تشکر می‌نمایم.

هم‌چنین از استاد ارجمند، جناب آقای دکتر کریم سامعی، که با دانش عمیق و نگاه ریزبینانه مرا راهنمایی کردند، تشکر کرده و بابت درس‌های علمی و اخلاقی که فرا گرفته‌ام، ایشان را ارج می‌نهم.

هم‌چنین تشکر و قدردانی ویژه خود را از خانواده عزیزم، که در تمام مراحل زندگی‌یاور و پشتیبان من بوده‌اند و تمام ناملایمات و سختی‌ها را صبورانه تحمل کرده‌اند، ابراز می‌کنم.

بر خود لازم می‌دانم از اساتید محترم گروه ریاضی و کارشناس گروه، سرکار خانم کاشفی و همکلاسی‌های عزیزم خصوصاً خانم داوودی تقدیر و تشکر کنم.

چکیده: فرض کنیم G یک گروه متناهی باشد. در این پایان نامه به بررسی روابط بین زیرگروه جابه‌جاگر G ، مرکز و فراتینی آن می‌پردازیم. هم‌چنین نتایجی روی زیرگروه‌های جابه‌جاگر بزرگ به دست می‌آوریم، بدون این که فرض کنیم $Z(G) = 1$ یا $\Phi(G) = 1$ ، یا این که G حلپذیر است. به علاوه، ثابت می‌کنیم که گروه غیرپوچتوان G ، باید عامل‌های خاص $\frac{K}{M}$ را با یک زیرگروه جابه‌جاگر بزرگ دارا باشد، در حالی که فرض می‌کنیم M پوچتوان است. این نتایج که به وسیله‌ی هرزوغ و دیگر نویسندگان روی زیرگروه‌های جابه‌جاگر بزرگ انجام شده‌است، وابسته به نتایج اخیر است.

واژه‌های کلیدی: زیرگروه جابه‌جاگر، زیرگروه فیتینگ، زیرگروه فراتینی، زیرگروه پوچتوان مانده

فهرست مندرجات

۱	مفاهیم اولیه	۱
۱	مفاهیم مقدماتی نظریه‌ی گروه‌ها	۱.۱
۹	عمل گروه	۲.۱
۱۴	گروه‌های فروبنیوس	۳.۱
۱۸	حاصل ضرب نیم مستقیم	۴.۱
۲۱	زیرگروه جابه‌جاگر	۵.۱
۲۳	گروه‌های پوچتوان و حلپذیر	۶.۱
۴۳	زیرگروه‌های خاص در گروه G	۲
۴۴	زیرگروه پوچتوان مانده	۱.۲
۴۶	گروه $W(G)$	۲.۲
۴۷	لم‌های پیشنهاد	۳.۲
۵۰	بحث و نتیجه‌گیری	۳

۵۰	قضیه A	۱.۳
۵۸	قضیه B	۲.۳
۶۸	قضیه C	۳.۳
۷۲		مراجع	A
۷۵		واژه نامه انگلیسی به فارسی	B
۷۸		چکیده انگلیسی	C

مقدمه

جهان بر مبنای ریاضیات خلق گردیده و به زبان ریاضی نگاشته شده است. لذا برای درک آن بایستی این زبان را بیاموزیم. مطالعه‌ی ریاضیات، دستگاه ذهن را وسعت بخشیده و فعال می‌سازد که ارزش آن از هزار چشم بیشتر است، زیرا درک حقیقت فقط از راه ریاضی میسر است. بدین منظور است که ما بسیار به ریاضیات می‌پردازیم و نیز احکام آن را به خاطر توان و زیبایی معنوی‌شان تحسین می‌کنیم، چرا که اگر این شعور و هیجان خاموش شود، ما دیگر ریاضیات را نمی‌فهمیم، مفاهیم آن از هم می‌پاشند، برهان‌ها استحکام خود را از دست می‌دهند، ریاضیات بی‌معنی می‌شود و در انبوهی از مکرر گویی‌های پوچ فرو می‌رود.^۱ نظریه‌ی گروه‌ها قدیمی‌ترین و گسترده‌ترین شاخه‌ی جبر است و یکی از مسائل مهم این نظریه، رده‌بندی گروه‌ها بر اساس خواص آن‌ها می‌باشد. از نظر تاریخی مبدأ نظریه‌ی گروه‌ها به کارهای گالوا بر می‌گردد. وی برای نخستین بار رابطه‌ی بین گروه‌ها و معادلات جبری را توصیف کرد.

در این پایان‌نامه همه‌ی گروه‌ها متناهی هستند. از نماد مشترک $Z(G)$ و $\Phi(G)$ ، برای مرکز و زیرگروه فراتیننی گروه G استفاده می‌کنیم. در یک مقاله از مرجع [۴]، هرزوغ^۲ و نویسندگان شرایطی که باید، زیرگروه‌ها را با G' در مقایسه با G بزرگ باشد را مطالعه کردند.

در این پایان‌نامه، نتایجی روی زیرگروه‌های جابه‌جاگر بزرگ به دست می‌آوریم، بدون این که فرض کنیم $Z(G) = 1$ یا $\Phi(G) = 1$ ، یا این که G حل پذیر است. در قضایای اصلی آورده شده در پایان‌نامه، تنها فرض می‌کنیم، که گروه G ، غیر پوچتوان است. در این جای‌گذاری کلی، ما نمی‌توانیم، ادعا کنیم، که G' در مقایسه با G بزرگ باشد. اگر چه قضیه‌ی A در فصل ۳، وجود عامل $K^* = \frac{K}{\Phi(K)}$ با یک زیرگروه جابه‌جاگر بزرگ، که K در G ، زیرنرمال است را محرز می‌کند. قضیه‌ی B و C در فصل ۳، وجود عامل $\frac{K}{M}$ با یک، زیرگروه جابه‌جاگر بزرگ، که K و M در

^۱پیشگفتار دکتر علی‌اکبر عالم‌زاده در کتاب جبر فرالی.
^۲Herzog

G مشخص هستند و M پوچتوان است را محرز می کند. ما توجه می کنیم که عامل در قضیه A ، زیر گروه فراتینی بدیهی دارد و عامل در قضیه B مرکز بدیهی دارد. در حالی که عامل در قضیه C خاصیتی دارد که مرکز و زیرگروه فراتینی هر دو بدیهی هستند.

این پایان نامه متشکل از ۳ فصل است. فصل اول را به بیان تعاریف و قضایایی که در فصل های بعدی مورد استفاده قرار می گیرند، می پردازیم. در فصل دوم به مطالعه ی زیرگروه پوچتوان مانده و قضایای مربوط به آن می پردازیم. در فصل سوم، وجود زیرگروه های جابه جاگر در عامل ها و زیرگروه هایی از گروه های غیر پوچتوان را بررسی می کنیم. این پایان نامه برگرفته از مرجع [۷] می باشد.

فصل ۱

مفاهیم اولیه

مقدمه

در سراسر این پایان نامه، تنها با گروه‌های متناهی سروکار داریم. از این رو G همواره نشان دهنده‌ی یک گروه متناهی است؛ و به ازای عدد اول p ، منظور ما از یک p -گروه، یک p -گروه متناهی است. این فصل شامل ۶ بخش می باشد. در بخش اول به مفاهیم مقدماتی نظریه‌ی گروه‌های هم‌پدازیم. بخش دوم مربوط به عمل گروه و قضایای آن می باشد. در بخش سوم گروه‌های فروبنیوس را معرفی می کنیم. در بخش چهارم به حاصل ضرب نیم مستقیم و قضایای مربوط به آن می پردازیم. در بخش پنجم زیرگروه‌های جا به جا گر را معرفی می کنیم. بخش ششم مشتمل بر تعاریف و قضایای مربوط به گروه پوچتوان و حلپذیر و هم چنین زیرگروه‌های فراتینی و فیتینگ می باشد. هم چنین کلیه‌ی تعاریف و قضایا از مراجع [۳]، [۱۱] و [۱۲] آورده شده است.

۱.۱ مفاهیم مقدماتی نظریه‌ی گروه‌ها

در ادامه‌ی این بخش مفاهیمی از نظریه‌ی گروه‌ها را که در فصول بعد به آن نیاز داریم، ارائه می کنیم.

۱-۱ تعریف. فرض کنیم G یک گروه و $H \leq G$ باشد و $H^x = x^{-1}Hx$ در این صورت، زیر

گروه $\bigcap_{x \in G} H^x$ را با نماد $Core_G(H)$ نمایش می دهیم و آن را مغز H در G می نامیم.

[۱۲ ، صفحه ی ۵]

۲-۱ نتیجه. $Core_G(H)$ بزرگ ترین زیر گروه نرمال G است، که مشمول در H است.

برهان: فرض کنید $K \leq G$ و $K \leq H$. در این صورت برای هر $x \in G$ ، $K^x \leq H^x$. چون $K \trianglelefteq G$

پس، $K^x = K$. در نتیجه $K \leq Core_G(H)$. □

۳-۱ قضیه. (قضیه ی اول یکرختی)

الف) اگر $f : G \rightarrow H$ یک همریختی باشد، آن گاه $\theta : \frac{G}{Ker f} \rightarrow H$ با ضابطه ی

$$\frac{G}{Ker f} \cong Im f, ((Ker f)x)\theta = (x)f$$

ب) اگر N زیر گروه نرمال G باشد، آن گاه نگاشت $\nu : G \rightarrow \frac{G}{N}$ با ضابطه ی $(x)\nu = Nx$ یک

بروریختی است که هسته ی آن N است (ν را بروریختی طبیعی می نامیم).

برهان: [۱۲ ، قضیه ی ۱.۱.۱] □

۴-۱ قضیه. (قضیه ی دوم یکرختی)

فرض کنیم G یک گروه باشد و $M \leq G$ ، $N \trianglelefteq G$. در این صورت $N \cap M \trianglelefteq M$ و $\frac{NM}{N} \cong \frac{M}{M \cap N}$.

برهان: [۱۲ ، قضیه ی ۲.۱.۱] □

۵-۱ قضیه. (قضیه ی سوم یکرختی)

فرض کنیم M و N زیر گروه های نرمال یک گروه مانند G باشند به طوری که، $N \leq M$. در این

$$\frac{(\frac{G}{N})}{(\frac{M}{N})} \cong \frac{G}{M} \text{ و } \frac{M}{N} \trianglelefteq \frac{G}{N}$$

برهان: [۱۲ ، قضیه ی ۳.۱.۱] □

۶-۱ تعریف. فرض کنیم G یک گروه باشد و $H \leq G$. زیرگروه H را یک زیرگروه مشخص G می نامیم در صورتی که به ازای هر خودریختی G مانند φ ، $H\varphi \leq H$ که در آن $H\varphi = \{h\varphi \mid h \in H\}$. به آسانی معلوم می شود که، اگر H زیر گروه مشخص G باشد، آن گاه به ازای هر خودریختی G مانند φ ، $H\varphi = H$. هر گاه H زیر گروه مشخص G باشد، می نویسیم $H \text{ ch } G$.

[۱۲ ، صفحه ی ۹]

۷-۱ مثال. $A_3 \text{ ch } S_3$.

۸-۱ قضیه. فرض کنیم G یک گروه باشد و $K \leq H \leq G$ ، در این صورت

(الف) اگر $H \text{ ch } G$ و $K \text{ ch } H$ ، آن گاه $K \text{ ch } G$.

(ب) اگر $H \trianglelefteq G$ و $K \text{ ch } H$ باشد. در این صورت $K \trianglelefteq G$.

برهان: [۱۲ ، قضیه ی ۵.۱.۱] □

۹-۱ قضیه. فرض کنیم G یک گروه و $H \trianglelefteq G$ باشد. در این صورت اگر $1 = (|H|, |G:H|)$ ،

آن گاه $H \text{ ch } G$.

برهان: [۳ ، قضیه ی ۳.۱ (فصل دوم)] □

۱۰-۱ نکته. اگر G یک گروه و A و B زیر گروه های G که $A \leq B$ ، $A \text{ ch } G$ و $\frac{B}{A} \text{ ch } \frac{G}{A}$ ، آن گاه

$B \text{ ch } G$.

برهان: فرض کنیم $\alpha \in \text{Aut}(G)$. چون $A \text{ ch } G$ ، $\alpha_A : \frac{G}{A} \rightarrow \frac{G}{A}$ ، با ضابطه ی $(Ag)\alpha_A = A(g)\alpha$ ،

یک خودریختی $\frac{G}{A}$ است. حال اگر $b \in B$ ، چون $\frac{B}{A} \text{ ch } \frac{G}{A}$ ، پس $(Ab)\alpha_A = A(b)\alpha \in \frac{B}{A}$ و بنابراین

$(b)\alpha \in B$ و در نتیجه $B \text{ ch } G$. □

۱۱-۱. (لم ددکیند^۱) فرض کنیم A, B, C زیر گروه های G باشند، به طوری که $B \leq A$ ، در این صورت $A \cap (BC) = B(A \cap C)$.

برهان: می دانیم $B(A \cap C) \leq A \cap (BC)$ ، چون $B \leq A$. فرض کنیم $a \in A \cap (BC)$ ، پس $a = bc$ که $c \in C$ و $b \in B$. بنابراین $b^{-1}a = c \in A \cap C$ لذا $a \in B(A \cap C)$. در نتیجه،
 $A \cap (BC) = B(A \cap C)$
 \square

۱۲-۱. تعریف. فرض کنیم G یک گروه و p یک عدد اول باشد. گروه G را یک p -گروه می نامیم در صورتی که مرتبه‌ی هر عضو G توان مثبتی از p باشد. زیر گروه H از G را یک p -زیر گروه G گوئیم در صورتی که H یک p -گروه باشد.

[۱۲، صفحه‌ی ۷۰]

۱۳-۱. تعریف. فرض کنیم G یک گروه متناهی از مرتبه‌ی n باشد و $n = p^\alpha \cdot n'$ که در آن α یک عدد صحیح نامنفی است و p عدد اولی است که $p \nmid n'$. در این صورت هر زیر گروه G از مرتبه‌ی p را یک p -زیر گروه سیلوی G می نامیم.

[۱۲، صفحه‌ی ۷۱]

۱۴-۱. تعریف. فرض کنیم G یک گروه متناهی و p عدد اولی باشد. در این صورت مجموعه‌ی همه‌ی p -زیر گروه های سیلوی G را $Syl_p(G)$ می نامیم و عده اعضای مجموعه‌ی اخیر را با $n_p(G)$ یا مختصراً با n_p نمایش می دهیم.

[۱۲، صفحه‌ی ۷۳]

^۱Dedekind Rule

۱۵-۱ قضیه. (سیلو^۲) فرض کنیم G یک گروه متناهی از مرتبه n باشد که در آن $n = p^\alpha \cdot n'$ ،

$\alpha \geq 0$ و p عدد اولی است که $p \nmid n'$. در این صورت،

(الف) G حداقل یک p -زیر گروه سیلو دارد،

(ب) هر p -زیر گروه G جزء یک p -زیر گروه سیلو G است،

(ج) هر دو p -زیر گروه سیلو G مزدوج اند،

(د) عده‌ی همه‌ی p -زیر گروه‌های سیلو G همنهشت ۱ به پیمانته‌ی p است.

□ برهان: [۱۲، قضیه‌ی ۷.۱.۴]

۱۶-۱ قضیه. فرض کنیم G یک گروه متناهی از مرتبه $n = p^\alpha \cdot n'$ باشد، که در آن p یک عدد اول

است، $\alpha \geq 0$ ، n' عددی طبیعی است که $p \nmid n'$. در این صورت به ازای هر β صحیح که $0 \leq \beta \leq \alpha$ ،

گروه G زیر گروهی از مرتبه p^β دارد.

□ برهان: [۱۲، قضیه‌ی ۹.۱.۴]

۱۷-۱ قضیه. (استدلال فراتینی^۳) فرض کنیم G یک گروه و $K \trianglelefteq G$ باشد. در این صورت اگر

$G = N(P)K$ ، $P \in \text{Syl}_p(K)$ ، آن گاه $G = N(P)K$.

□ برهان: [۱۲، قضیه‌ی ۱۲.۱.۴]

۱۸-۱ قضیه. فرض کنیم G یک گروه باشد و $N \trianglelefteq G$ و $N \leq M \leq G$. در این صورت

$\frac{M}{N} \in \text{Syl}_p(\frac{G}{N})$ اگر و تنها اگر $M = PN$ ، جایی که $P \in \text{Syl}_p(G)$ است.

□ برهان: [۱۲، قضیه‌ی ۱۹.۱.۴]

۱۹-۱ تعریف. p -گروه آبلی متناهی G را آبلی مقدماتی (یا مختصراً مقدماتی) گوئیم، در

صورتی که مرتبه‌ی هر عضو غیربدیهی G ، عدد اول p باشد.

^۲Sylow
^۳Frattini argument

[۱۲ ، صفحه‌ی ۱۰۳]

۲۰-۱ مثال. $\mathbb{Z}_p \times \dots \times \mathbb{Z}_p$ یک گروه آبدلی مقدماتی است.

۲۱-۱ تعریف. فرض کنیم G یک گروه باشد. در این صورت مجموعه‌ی عامل‌های اول شمارنده مرتبه‌ی G را با $\pi(G)$ نمایش می‌دهیم. هم‌چنین گروه G را π -گروه گوئیم، هر گاه اعداد اول شمارنده‌ی مرتبه‌ی گروه G ، در مجموعه π باشند.

[۳ ، صفحه‌ی ۴]

۲۲-۱ تعریف. گروه متناهی G را p' -گروه گوئیم، هر گاه مرتبه‌ی هر عضو آن نسبت به p اول باشد. (به طور مشابه π' -گروه هم تعریف می‌شود).

[۳ ، صفحه‌ی ۴]

۲۳-۱ تعریف. زیر گروه M از گروه G را ماکسیمال نامیم و با G . $M < G$ نمایش می‌دهیم، هر گاه:

(الف) $M \neq G$;

(ب) اگر $H \leq G$ و $M \leq H \leq G$ آن گاه $H = M$ یا $H = G$.

[۱۲ ، صفحه‌ی ۹]

۲۴-۱ مثال. در گروه \mathbb{Z} ، $p\mathbb{Z}$ ماکسیمال است که در آن p یک عدد اول است.

۲۵-۱ نکته. اگر $M \trianglelefteq G$ و $H \leq G$ به قسمی که $H \not\leq M$ ، در این صورت $HM = G$.

برهان: اولاً چون $M \trianglelefteq G$ ، پس $HM \leq G$. ثانیاً $M \leq HM \leq G$. چون $M < G$ ، لذا $HM = M$

با $HM = G$ ، اگر $HM = M$ ، آن گاه $H \leq M$ ، که یک تناقض است. بنابراین $HM = G$. \square

۱-۲۶ نکته. فرض کنیم G یک گروه متناهی غیربدیهی باشد. G یک و تنها یک زیر گروه
 ماکسیمال دارد اگر و تنها اگر G یک گروه دوری از مرتبه p^m باشد، که p اول و $m \in \mathbb{N}$.
 برهان: فرض کنیم M زیر گروه ماکسیمال منحصر به فرد G باشد، می دانیم هر زیر گروه سره G
 مثل H ، زیر گروه M است. حال اگر فرض کنیم G دوری نباشد، در این صورت به ازای هر $x \in G$ ،
 $\langle x \rangle < G$. لذا $\langle x \rangle < M$ و در نتیجه $G \leq M$ ، که یک تناقض است. بنا براین G دوری است.
 حال ثابت می کنیم $|G| = p^m$. فرض کنیم $|G| = p_1^{\alpha_1} \dots p_r^{\alpha_r}$ ، که p_i ها اعداد اول متمایز و $\alpha_i \in \mathbb{N}$.
 اگر $P_i \in \text{Syl}_{p_i}(G)$ ، چون G دوری است پس $P_i \trianglelefteq G$ و $P_1 \dots P_r \leq G$. از طرفی چون G دارای زیر
 گروه ماکسیمال منحصر به فرد M است، پس $P_i \leq M$ که $1 \leq i \leq r$ و بنابراین $G \leq M$ ، که یک
 تناقض است، لذا مرتبه G توانی از یک عدد اول است.

برعکس فرض کنیم G دوری از مرتبه p^m باشد. در این صورت G تنها یک زیر گروه از مرتبه p^{m-1}
 دارد. فرض کنیم $|H| = p^{m-1}$ ، بنابراین H در G ماکسیمال است. حال ثابت می کنیم H
 منحصر به فرد است. می دانیم H دوری است و $H = \langle x^p \rangle$. اگر K زیر گروه ماکسیمال دیگری از
 G باشد و $|K| = p^t$ ، $t < m - 1$ ، چون M هم دوری است، پس M دارای زیر گروه منحصر به فرد از
 مرتبه p^t است که در نتیجه $K \leq M$ و یک تناقض است. بنابراین حکم ثابت می شود. \square

۱-۲۷ تعریف. فرض کنیم G یک گروه باشد. زیر گروه نرمال غیربدیهی H را زیر گروه نرمال
 مینیمال G گوئیم، هر گاه H حاوی هیچ زیر گروه نرمال G به جز خود H و 1 نباشد. به عبارت دیگر،
 هر گاه $N \triangleleft G$ و $N \subseteq H$ ، آن گاه $N = H$ یا $N = 1$.
 [۱۲، صفحه ۱۰۴]

۱-۲۸ مثال. A_3 در S_3 نرمال مینیمال است.

۱-۲۹ نتیجه. زیر گروه نرمال مینیمال هر گروه ساده متناهی G ، خود G است.

۱-۳۰ تعریف. گروه غیر بدیهی G را مشخصاً ساده گوئیم، در صورتی که تنها زیرگروه های مشخص آن 1 و G باشند.

[۱۲، صفحه ی ۱۰۶]

۱-۳۱ قضیه. فرض کنیم G یک گروه آبلی متناهی (غیر بدیهی) باشد. در این صورت G مشخصاً ساده است، اگر و تنها اگر G مقدماتی باشد.

□ برهان: [۱۲، قضیه ی ۴.۲.۵]

۱-۳۲ لم. فرض کنیم G یک گروه و H زیر گروه نرمال مینیمال از G باشد. در این صورت H مشخصاً ساده است.

برهان: فرض کنیم K زیر گروه مشخص H باشد. در این صورت با توجه به قضیه ی ۱-۸، $K \trianglelefteq G$. از آن جایی که H یک زیر گروه نرمال مینیمال از G است، لذا $K = 1$ یا $K = H$ ، بنابراین H زیر گروه مشخص غیر بدیهی ندارد، لذا H مشخصاً ساده است.

۱-۳۳ تعریف. فرض کنیم G یک گروه و $K \trianglelefteq G$ ، گوئیم G روی K شکافته می شود، هر گاه زیر گروهی از G مانند H موجود باشد، به طوری که $G = KH$ و $H \cap K = 1$. زیر گروه H را یک مکمل K در G گوئیم. هم چنین زیر گروه H از G را مکمل مینیمال K در G گوئیم، هر گاه هیچ زیر گروه واقعی H مکمل K نباشد.

[۱۱، صفحه ی ۲۱۲]

۳۴-۱ مثال. S_n روی A_n به ازای $n > 1$ شکافته می شود.

برهان: قرار می دهیم $H = \langle (12) \rangle$. پس داریم، $H \leq S_n$ و $H \cap A_n = 1$. چون $HA_n \leq S_n$ و

$$|HA_n| = |S_n|, \text{ پس } S_n = HA_n. \quad \square$$

۲.۱ عمل گروه

در این بخش تعاریف و قضایای مورد نیاز عمل یک گروه بر مجموعه را مورد بررسی قرار می دهیم و برخی از نتایج مهم را که از این مفهوم ناشی می شود ذکر خواهیم کرد.

۳۵-۱ تعریف. فرض کنیم G یک گروه و X مجموعه‌ای ناتهی باشد. فرض کنیم به ازای هر

$g \in G$ و هر $x \in X$ عضو یکتایی از X که آن را با علامت $x \bullet g$ نشان می دهیم وجود داشته باشد به

طوری که:

$$\text{الف) به ازای هر } x \in X, x \bullet 1 = x.$$

$$\text{ب) به ازای هر } g_1, g_2 \in G \text{ و } x \in X, x \bullet (g_1 g_2) = (x \bullet g_1) \bullet g_2.$$

در این صورت گوئیم گروه G بر مجموعه‌ی X عمل می کند و \bullet را عمل G بر X گوئیم. برای سهولت

در نوشتن به جای $x \bullet g$ معمولاً می نویسیم xg .

[۱۲، صفحه‌ی ۲۵]

۳۶-۱ تعریف. فرض کنیم گروه G بر مجموعه‌ی X عمل کند و $x \in X$ و $g \in G$. گوئیم g

عضو (یا نقطه) x را ثابت نگه می دارد هرگاه $xg = x$.

[۱۲، صفحه‌ی ۲۵]

۳۷-۱ تعریف. فرض کنیم گروه G روی مجموعه X عمل کند. در این صورت مجموعه‌ی

اعضایی از G که هر عضو X را ثابت نگه می دارند، هسته‌ی عمل می نامند.

[۱۲ ، صفحه‌ی ۲۵]

۳۸-۱ مثال. یک گروه روی خود به دو طریق مهم عمل می‌کند (یعنی، $X = G$). یکی از این دو، عمل منتظم است که به ازای هر g و x از G با $x \bullet g = xg$ تعریف می‌شود، جایی که xg به معنی ضرب دو عضو G است. عمل مهم دیگر G بر خود، عبارت است از عمل تزویج، که به صورت $x \bullet g = xg = g^{-1}xg$ تعریف می‌شود.

[۱۲ ، صفحه‌ی ۲۵]

۳۹-۱ قضیه. فرض کنیم گروه G بر مجموعه‌ی X عمل کند. به ازای هر $g \in G$ ، تابع $\varphi_g : X \rightarrow X$ را با ضابطه‌ی $(x)\varphi_g = xg$ تعریف می‌کنیم. در این صورت $\varphi_g \in S_X$ و نگاشت $\varphi : G \rightarrow S_X$ با ضابطه‌ی $g \rightarrow \varphi_g$ هم‌ریختی است که هسته‌ی آن با هسته‌ی عمل برابر است.

برهان: [۱۲ ، قضیه‌ی ۱.۱.۲] \square

هم‌ریختی مذکور در قضیه‌ی فوق را نمایش جایگشتی G متناظر با عمل گروه (بر X) می‌نامند. این نمایش را صادق گویند هرگاه φ یک به یک باشد. به عبارت دیگر؛ عضو همانی G تنها عضوی از گروه G باشد که همه‌ی اعضای X را ثابت نگه می‌دارد.

۴۰-۱ مثال. نمایش منتظم G صادق است.

۴۱-۱ تعریف. فرض کنیم گروه G بر مجموعه‌ی ناتهی X عمل کند و $x \in X$. در این صورت مجموعه‌ی $\{g \in G | xg = x\}$ را پایدارساز x در G گوئیم و آن را با علامت $St_G(x)$ نشان می‌دهیم. هر گاه ابهامی در مورد گروه زمینه G ، وجود نداشته باشد، مختصراً می‌نویسیم $St(x)$. (در بعضی از کتب از نماد G_x برای پایدارساز x در G استفاده می‌شود).